

Casetă:

Perspectiva asupra capitalului autohton

O analiză despre cum va arăta economia României în deceniul următor, realizată de Banca Națională a României (BNR) în anul 2017 identifica firmele care ar putea fi prezente în economie și peste un deceniu. Analiza BNR a fost abordată din diverse perspective:

- Analizarea companiilor care au reușit să-și desfășoare activitatea neîntrerupt în ultimele două decenii, care ar continua să existe și în viitor, influențând într-o măsură relativ importantă evoluția economiei.
- Concentrarea pe elita economiei, respectiv pe cele mai performante firme din România.
- Investigarea firmelor cu capital majoritar de stat.

Conform studiului, rezultatele economice și financiare ale firmelor care au avut performanțe în perioada analizată susțin ipoteza că aceste firme vor sprijini economia în a face față provocărilor viitoare.

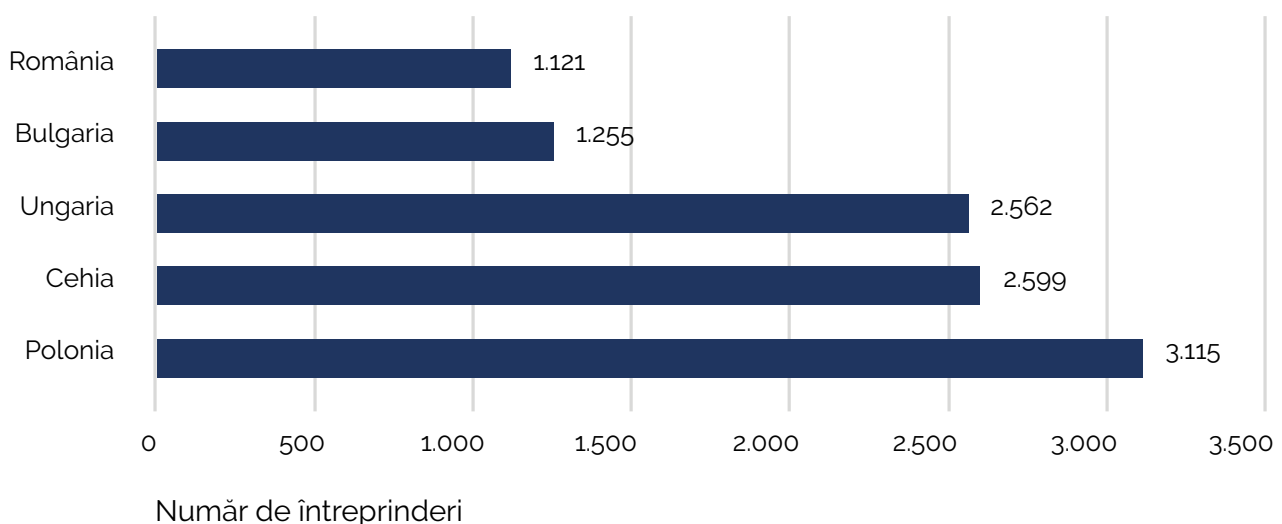
Însă, prezența regională directă a firmelor românești este modestă (i.e. deschiderea de firme în străinătate), ceea ce reprezintă o vulnerabilitate care va afecta pe viitor economia în ansamblu. În anul 2018, companiile autohtone au pătruns pe piețele externe prin efectuarea de investiții străine (ISD) de către 1,088 de asemenea entități pe teritoriul Uniunii Europene și 32 entități peste granițele UE¹. Cauze precum mentalitatea managerilor, sau puterea economică a firmelor românești, par să fi trasat o linie la granițele țării. Pe de altă parte, firmele românești și-au majorat prezența pe piețele externe în mod indirect, prin realizarea de exporturi².

1 [Foreign control of enterprises by economic activity and a selection of controlling countries \(from 2008 onwards\)](#) – Eurostat (Extra-EU)

2 [Comerțul exterior al României și barierele existente pe piețele europene](#)

Sursa: Eurostat

Controlul extern al întreprinderilor [2018]

Extinderea activității în străinătate era o așteptare pentru companiile care au reușit să-și desfășoare activitatea neîntrerupt în ultimele două decenii, urmând atât spiritul globalizării amplificat considerabil în ultimele decenii, cât și exemplul țărilor din regiune. Analizând stocul de investiții directe în străinătate (IDS) efectuate de firmele românești în străinătate, concluzionăm că suntem departe de Bulgaria și foarte departe de stocurile IDS din Republica Cehă, Polonia sau Ungaria³.

Pe fondul tendințelor protecționiste în extindere care se pare că vor caracteriza relațiile comerciale mondiale, un prim pas ar fi ca autoritățile să monitorizeze la fel de intens volumul ISD realizat de firmele autohtone în străinătate (precum este monitorizat volumul ISD în economia României) și să promoveze o evoluție mai echilibrată între cele două tipuri de ISD⁴.

Activitatea firmelor românești pare că a rămas în bună parte închisată într-o mentalitate a mileniului trecut, afectând capacitatea economiei de a se schimba în funcție de cerințele viitorului.

Implicații din perspectiva restricțiilor legale privind ISD

Indicatorul denumit Foreign Direct Investment Restrictiveness Index⁵ elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) ne poate oferi o idee despre barierele comerciale cu care se confruntă investitorii români. Indicele are ca scop estimarea gradului de restrictivitate a reglementărilor dintr-o economie, ce au impact asupra ISD. Indicatorul reflectă ușurința cu care agenții economici români își pot desfășura activitatea pe o anumită piață din Uniunea Europeană, dar și dacă aceștia se confruntă cu reglementări discriminatorii în raport cu agenții economici rezidenți.

Cadrele de reglementare din Statele Membre ale Uniunii Europene sunt printre cele mai puțin discriminatorii la adresa străinilor, conform graficului de mai jos. De altfel, singurele State Membre UE ce depășesc media OCDE sunt Austria și Polonia. Aceste rezultate din Europa derivă din principiile pieței unice, ce garantează libertatea de circulație a capitalurilor, a persoanelor, bunurilor și serviciilor.

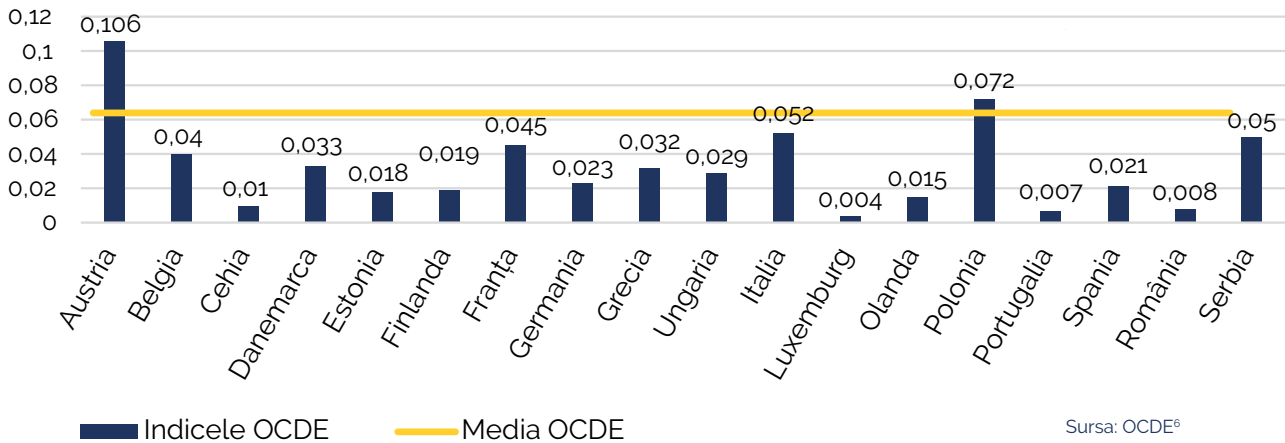
Există, însă, anumite reglementări specifice (aferele legislațiilor naționale), ce diferențiază statele membre în ceea ce privește indicatorul calculat de OCDE. În cadrul acestui clasament, România a înregistrat unele din cele mai bune scoruri de la nivel global.

³ [Sursa Eurostat](#)

⁴ Este posibil ca balanța să se echilibreze și prin plecarea unor ISD provenite din străinătate (ca urmare a diminuării competitivității prin salarii mai mici din România sau a manifestării unui protecționism în creștere în țările de origine). În acest caz, firmele autohtone cel mai probabil nu vor putea compensa respectiva plecare, ceea ce va afecta negativ economia.

⁵ [FDI Regulatory Restrictiveness Index - OCDE](#)

Indicele OCDE, restrictivitatea reglementărilor ISD

Implicații din perspectiva competitivității

Raportul privind Competitivitatea Globală⁷, publicat de Forumul Economic Mondial pentru anul 2019, evaluează peisajul competitivității la nivel global, oferind o perspectivă asupra factorilor de creștere economică.

În cadrul acestei analize, România a obținut un scor ce plasează economia autohtonă pe locul 51 în termeni de competitivitate, din cele 141 de țări analizate, în urma tuturor statelor membre ale Uniunii Europene, cu excepția Greciei (locul 59) și a Croației (locul 63), ceea ce denotă necesitatea intensificării reformelor structurale și promovarea unor politici publice orientate către stimularea competiției, și care, implicit, să determine generarea de noi sporuri de productivitate în sectoarele cheie ale economiei.

Conform analiștilor Forumului Economic Mondial, rezultatele înregistrate de România în ceea ce privește dinamismul mediului de afaceri din perspectiva cerințelor administrative (locul 66 global) și cultură antreprenorială (locul 86) indică un decalaj semnificativ de dezvoltare pentru evaluarea competitivității unei economii, atât în ceea ce privește comparația cu media europeană, cât și cu media regională (Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, Polonia, Slovacia și Slovenia).

Economia României este formată într-o proporție relativ mare din firme trecute de prima tinerețe, iar viitorul cel mai probabil va păstra aceeași caracteristică. Această trăsătură generează provocări legate de:

- (i) modul în care se va realiza succesiunea în conducerea firmelor;
- (ii) capacitatea de adaptare a mentalității și a rolului acestor firme înființate în mileniul precedent la cerințele deceniului următor;
- (iii) gestionarea de către autorități a gradului mai accentuat de prociclicitate indus de firmele veterane în economie.

⁶ Restricțiile sunt evaluate pe o scară de la 0 (economie deschisă investitorilor străini) la 1 (economie închisă, cu reglementări profund restrictive pentru investitorii străini), iar elementul central al analizei constă în existența unor reglementări discriminatorii între agenții naționali și cei străini la nivelul unei economii (ex: dacă anumite condiții legislative se aplică numai străinilor).

⁷ http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Este determinată astfel nevoia pentru a dobândi mentalitatea noii clase mondiale. Orașele și regiunile trebuie să devină dezvoltatori de abilități relevante la nivel global pentru a permite afacerilor și oamenilor locali să prospere. Pentru a crea această capacitate, comunitățile au nevoie de *magneți* care să atragă un flux de resurse externe, mentalități noi sau companii pentru extinderea competențelor și pentru lărgirea orizonturilor. Fluxul ar putea implica clienți, investitori locali sau străini și studenți. Comunitățile au nevoie, de asemenea, de o atracție socială sau o modalitate de a aduce oamenii împreună pentru a defini binele comun, a crea planuri comune și a identifica strategii care să beneficieze o gamă largă de oameni și organizații.

Conform unui studiu realizat de *Harvard Business Review*, la baza succesului unei afaceri se află 4 factori cheie: leadership vizionar, un mediu de afaceri prietenos, un angajament pentru formarea profesională și un spirit de colaborare între mediul de afaceri și guvern sau administrația locală.⁸

⁸ Conform studiului [Harvard Business Review - Thriving Locally in the Global Economy](#).

Concluzii

În viitor, succesul va veni pentru acele companii, mari și mici, care pot îndeplini standardele globale și pot intra în rețelele globale. Și va veni în acele orașe, state și regiuni care fac cea mai bună treabă în crearea legăturilor dintre afacerile care operează în economia globală.

Pentru a evita divergențele între interesele economice globale și interesele politice locale, întreprinderile trebuie să știe cum să răspundă nevoilor comunităților în care își desfășoară activitatea, chiar și în timp ce se internaționalizează.

Reprezentanții guvernului și ai autorităților locale trebuie să depună eforturi unite care să le îmbunătățească conexiunile cu economia globală pentru a atrage și păstra întreprinderi care creează locuri de muncă ale căror legături se extind la nivel internațional.

La realizarea obiectivelor Pactului Ecologic European vor contribui atât firmele autohtone producătoare de bunuri sau servicii legate de sectoarele verzi, cât și atragerea de ISD în domeniile verzi.

Recomandări privind sprijinirea firmelor autohtone dar și pentru atragerea de ISD în domeniile verzi:

- Indicarea concretă a firmelor care contribuie semnificativ la realizarea obiectivelor schimbărilor climatice în viitoarele scheme de sprijin ce vor fi oferite de autorități (finanțări prin intermediul fondurilor europene, promovarea investițiilor, exporturi, ajutoare de stat etc.)
- Crearea unei metodologii de identificare a firmelor cu capital autohton care produc în mod competitiv bunuri sau servicii legate de sectoare verzi, urmată de o actualizare periodică (și publicarea unei liste a firmelor cu capital autohton identificate pe baza acestei metodologi) – dezvoltarea unei platforme care ar include furnizori și producători de tehnologii ecologice, în baza unor criterii minime de performanță tehnică, fiind considerate astfel eligibile pentru finanțare verde inclusiv prin intermediarii financiari locali (i.e. inițiativa BERD - Green Technology Selector⁹). Aceasta poate fi un exemplu de bună practică și o oportunitate pentru firmele din România, în special cele cu capital autohton, facilitând implicit și finanțarea verde de către sectorul financiar local.
- Implicarea ambasadelor României prezente în străinătate pentru promovarea firmelor prezente pe lista anterior menționată și diseminarea oportunităților oferite de instrumente specifice din bugetul UE.

⁹ <https://techselector.com/romania-en/>